

Wydajniej i bezpieczniej – jak poprawić pracę zuli?

Rafał Jajor

Polski Związek Pracodawców Leśnych

Integracja łańcucha dostaw w leśnictwie jako instrument
mitygacji skutków zmian klimatycznych
Warszawa, 25.02.2025 r.

Branża usług leśnych:

- ✓ 40 tys. pracowników, głównie w terenach wiejskich
- ✓ 6 tys. firm
- ✓ 5 mld obrotu rocznie
- ✓ Niezbędny element w łańcuchu produkcji wyrobów drzewnych
- ✓ Na podstawie przetargów publicznych ogłaszanych przez nadleśnictwa firmy wykonują usługi z zakresu hodowli i ochrony lasu jak i z pozyskania drewna, a więc na branży usług leśnych spoczywa czynna ochrona zasobów leśnych

Wyzwania

pakiety harwesterowe

wiele sortymentów na jednej pozycji

**mały próg wejścia na rynek
małe pakiety w przetargach**

własny sprzęt zamawiającego

niedostateczna kontrola i brak kar dla firm, które nie spełniają:

wymogów prawa (legalne zatrudnienie, opłaty środowiskowe, legalnie maszyny zgłoszone do UDT)

wymogów jakościowych (sprawny, nowoczesny sprzęt, oleje biodegradowalne, wykwalifikowani pracownicy z doświadczeniem itp.)

Wyzwania

za postępem technicznym nie poszedł
postęp w zarządzaniu pracami

raz przestój, raz kumulacja pracy

zule teczkowe

niepewność jutra, brak długoletniej
wizji współpracy

raz łatwiej mają firmy zatrudniające
pracowników i posiadające własne
zaplecze maszynowe,

innym razem warunki przetargów
preferują firmy działające w
systemie B2B, bez zatrudnienia i z
jednym ciągnikiem

Wyzwania

**brak waloryzacji stawek o inflację
rzeczywistą w przypadku umów
wieloletnich**

brak dokładnych harmonogramów prac

brak u zuli poczucia partnerstwa z LP

**brak elektronicznego obiegu
dokumentów zul-nadleśnictwo**

**wielokrotne wchodzenie na tę samą
pozycje, za każdym razem tylko po
sortymenty potrzebne w danej chwili**

brak kumulacji prac harwesterem

**brak długofalowych inwestycji u zuli
(warsztaty, biura) – niepewność jutra**

Wyzwania

duża liczba wypadków podczas pracy
w lesie

2023 rok: 16 wypadków śmiertelnych
w zulach i 15 w górnictwie, gdzie
zatrudnienie jest ponad dwa razy
większe

**wypadkowość 2 razy
większa niż w górnictwie**

Szanse, konieczne działania

stworzenie strategii rozwoju branży usług leśnych, opracowanej wspólnie przez zule i LP, z określonymi celami i wskazaną datą ich osiągnięcia

strategia oceniana potem okresowo pod kątem jej realizacji i ew. modyfikowana

ustalenie standardowych sortymentów, nie krótszych niż 2,5 m

wyrób w wielokrotnościach

grupowanie sortymentów oraz klas grubości sortymentów na pozycjach

zmniejszenie liczby sortymentów na jednej pozycji (optymalnie max. 4 sortymenty)

Szanse, konieczne działania

rozmiar zadań z pozyskania skumulowany w danym czasie w obrębie jednego leśnictwa, jeśli wykonawca ma kilka pakietów/leśnictw w nadleśnictwie (unikanie przerzucania ludzi i maszyn)

wolumen miesięczny prac jednego wykonawcy z pozyskania powinien być wykonany w jednym leśnictwie

wykorzystanie kryteriów pozacenowych
premiowanie: zatrudniania na umowy o pracę, doświadczenia pracowników, dodatkowych kursów, kwalifikacji pracowników, nowszych lub bardziej wyspecjalizowanych maszyn, stosowania olejów biodegradowalnych do maszyn, firm z certyfikatem itp.

Szanse, konieczne działania

**wdrożenie certyfikacji firm leśnych,
szczególnie pod względem
przestrzegania przez zule zasad bhp –
ograniczenie nieuczciwej konkurencji
między zulami**

**certyfikowanie pracowników leśnych,
na wzór ECC**

**o technologii pracy powinien
decydować zul (harwester czy drwal,
sadzenie ręczne czy sadzarką itp.)**

**wymaganie w przetargu dysponowania
sprzętem adekwatnym pod względem
rodzaju i liczby do zadań w pakiecie**

wszystkie dokumenty elektronicznie

Szanse, konieczne działania

praktyczne, skuteczne i nieuchronne
egzekwowanie zapisów umowy
zawieranej przez nadleśnictwo z zulem

eliminowanie z rynku firm łamiących
zapisy umów, pracujących z rażącym
naruszeniem bezpieczeństwa,
dotrzymywania terminów i jakości prac
- ograniczenie nieuczciwej konkurencji

wystawianie faktur po wykonanym
zadaniu, a nie raz w miesiącu, dzięki
oprogramowaniu

usuwanie podszytów przed okresem
wegetacyjnym
na pozycjach z gęstym podszytem
wykonywanie trzebieży poza okresem
wegetacyjnym

Szanse, konieczne działania

wprowadzenie dokładnych harmonogramów: planowany czas pracy na konkretnych pozycjach z dokładnością do tygodnia

ustalane raz na kwartał/raz na miesiąc

niewyrabianie czubów po harvesterze

opracowanie jednolitego wzoru referencji, w którym będzie podział na pozyskanie i zagospodarowanie

referencje dostępne dla każdego nadleśnictwa w SILP

egzekwowanie stosowania w LP wskazań wypracowanych przez zespół ds. umaszynowienia zagospodarowania lasu

Szanse, konieczne działania

jeden sortyment z danej powierzchni powinien być układany w jeden stos o maksymalnej możliwej długości (szerokości), na jaką pozwalają warunki terenowe

dopuszczenie pozyskania sortymentów cennych harvesterem

wyeliminowanie wielokrotnego wchodzenie z zabiegiem na tę samą pozycję

wyeliminowanie układania stosów o masie jednego transportu

zmiana wzoru umowy nadleśnictwo – zul, dziś jest całkowicie jednostronna na korzyść nadleśnictwa

większe pakiety powierzchniowe 3-5 leśnictw w zależności od RDLP

terminy zlecenia prac dostosowane do potrzeb (także dłuższe niż jeden miesiąc)

Szanse, konieczne działania

sprawdzanie powierzchni wykonania zabiegu dronem

korzystanie z nowych technologii – np. fotooptyczny pomiar drewna

5% nadmiar na wysokości stosów - płacenie za rzeczywiste pozyskanie

wyznaczanie drzew do wycięcia przez operatora za pomocą programu opartego o sztuczną inteligencję

opracowanie koncepcji przejścia na kilkuletnie umowy na wykonawstwo prac leśnych

z możliwością negocjacji co roku

i „na twardo” zapisaną indeksacją stawek w czasie trwania umów o wskaźniki ekonomiczne (inflacja, wynagrodzenia, cena paliw itp.)

Dziękuję za uwagę!

Rafał Jajor

Polski Związek Pracodawców Leśnych

www.pzpl.org.pl